

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกร
ตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

An Analysis of Costs and Returns of Lucky Bamboo of
Agriculturists in
Pong Pha Sub-district, Mae Sai District, Chiang Rai Province

นิรุทธิ์ ชัยโชค*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกรตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามเกษตรกร จำนวน 54 ราย และศึกษาข้อมูลจากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลของต้นทุนการผลิตและรายได้ สำหรับการวิเคราะห์ผลตอบแทนใช้วิธีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Breakeven point) ระยะเวลาคืนทุน (Payback period) อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI)

จากการวิจัย พบว่า ต้นทุนการปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกรตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ต้นทุนในการปลูกไผ่กวนอิมเริ่มแรก 7,539.29 บาท ต่อไร่ต่อปี ต้นทุนในการดูแลรักษา 7,084.68 บาทต่อไร่ต่อปี ต้นทุนในการเก็บไผ่กวนอิม 1,174.80 บาทต่อไร่ต่อปี และต้นทุนในการขนส่ง 2,745.72 บาทต่อไร่ต่อปี โดยมีต้นทุนรวมเฉลี่ย 18,544.49 บาทต่อไร่ต่อปี ผลตอบแทนจากการปลูกไผ่กวนอิม เท่ากับ 25,832.28 บาทต่อไร่ต่อปี มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 7,287.79 บาทต่อไร่ต่อปี จากการวิเคราะห์พบว่า จุดคุ้มทุนการปลูกไผ่กวนอิมอยู่ที่ 0.51 ต้น ใช้ระยะเวลาคืนทุน 7 ปี 24 วัน อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน 39.30% อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 28.21% และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) 13.81%

คำสำคัญ: ต้นทุน ผลตอบแทน ไผ่กวนอิม

*อาจารย์ประจำสำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Abstract

The main purpose of this research was to analysis of cost and return from Lucky Bamboo of Agriculturists in Pong Pha Sub-district, Mae Sai District, Chiang Rai Province. The data from this research were collected by interviewing 54 agriculturists. Studying academic references and related research were included to get information about production cost and revenue for analyzing the return, using the breakeven point method, payback period method, net profit to cost ratio method, net profit to sales ratio method and return on investment (ROI).

A research has discovered that for Agriculturists in Pong Pha Sub-district, Mae Sai District, Chiang Rai Province, the cost on investment consisted of initial capital investment and operating expensed, which was partly the initial capital investment of 7,539.29 baht/rai. However, the cost of care 7,084.68 baht/rai, cost of storage 1,174.80 baht/rai and Transportation cost 2,745.72 baht/rai. Average cost was 18,544.49 baht/rai with a total return of 25,832.28 bath/rai. While the average net profit was 7,287.79 bath/rai. By a feasibility research and analysis, it showed that in the breakeven point was 0.51 tons. The payback period of 7 year 24 days. Net profit to cost ratio was 39.30% while net profit to sales ratio was 28.21% and return on investment (ROI) was 13.81%

Keyword: Costs, Returns, Lucky Bamboo

บทนำ

ปัจจุบันตลาดส่งไผ่กวนอิมขายมีขนาดใหญ่ ทั้งในประเทศ อาทิเช่น จังหวัด เชียงใหม่ หาดใหญ่และจตุจักร สำหรับต่างประเทศมีการส่งออกเป็นประจำ 5-6 หมื่นตัน ต่อเที่ยว โดยเฉพาะประเทศอินเดียและอิสราเอล ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรไม่

ต่ำกว่าวันละ 350-400 บาท โดยลักษณะทั่วไปของไผ่กวอนอิม เป็นพรรณไม้ยืนต้น ลำต้นโตประมาณ 1-2 เซนติเมตร ลำต้นมีความสูงประมาณ 1-3 เมตร ลำต้นกลมตรงเล็ก เป็นข้อ ๆ สีเขียว ไม่มีกิ่งก้านสาขา ซึ่งตามความเชื่อของคนไทย เชื่อว่าเป็นไม้มงคล ใครที่ปลูกจะช่วยให้เกิดโชคลาภ เงินทองจะไหลมาเทมา เพื่อความเป็นสิริมงคล ชีวิตจะเป็นสุข และมีการเพิ่มมูลค่าให้แก่ต้นไผ่กวอนอิมด้วยการนำไปแปรรูปเป็นรูปแบบต่าง ๆ เช่น นำมาทำเป็นไม้สาน ไม้ตัด ไม้พุ่ม และอีกมากมายตามที่ตลาดจะต้องการ (ซีซ่องรอย, 2560)

ไผ่กวอนอิมมีต้นทุนในการปลูกที่สูง แต่เป็นการลงทุนที่สูงเพียงครั้งเดียวตอนเริ่มต้นคือ ต้นทุนในการเตรียมการปลูกและต้นทุนในการปลูกต้นกล้า และหลังจากนั้นก็จะมีต้นทุนในการดูแลรักษาที่ปีหนึ่งจะเสียแค่ไม่กี่ครั้งและมีต้นทุนในการเก็บ รวมถึงต้นทุนในการแปรรูปซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงมากนัก แต่ผลตอบแทนที่ได้จะเป็นผลตอบแทนแบบระยะยาวอย่างน้อย 5-15 ปี หรือมากกว่านั้น ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาต้นไผ่กวอนอิม เกษตรกรจึงยอมที่จะลงทุนสูงในการปลูกเริ่มแรก เพื่อที่จะได้ผลตอบแทนแบบระยะยาว

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดเศรษฐกิจจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่มีการค้าขายระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการส่งออกไผ่กวอนอิมที่มีการส่งออกเป็นจำนวนมาก ซึ่งจังหวัดเชียงรายก็เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการปลูกต้นไผ่กวอนอิมโดยเฉพาะในเขตตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นตำบลที่มีการปลูกไผ่กวอนอิมเป็นอันดับต้น ๆ ของจังหวัด เพราะพื้นที่ใน ตำบลโป่งผา มีดินที่ดีและในดินมีแร่ธาตุที่ดีต่อการเจริญเติบโตของต้นไผ่กวอนอิม ซึ่งบางพื้นที่ในจังหวัดเชียงรายไม่สามารถปลูกได้ เพราะดินไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะปลูกต้นไผ่กวอนอิม เกษตรกรในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จึงเลือกที่จะปลูกไผ่กวอนอิมเป็นจำนวนมาก ทั้งทำเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวอนอิมของเกษตรกรตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวอนอิม และโครงสร้างต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกไผ่กวอนอิมของเกษตรกร เพื่อนำไปใช้ในการปรับลดต้นทุนการปลูก เพิ่มกำไรจากการจำหน่าย สามารถประกอบเป็นอาชีพหลักหรือทำเป็นอาชีพเสริมที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างพอเพียงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไม้กวอนอิมของเกษตรกรตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกไม้กวอนอิมของเกษตรกรตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกไม้กวอนอิมในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 62 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกไม้กวอนอิมในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 62 ราย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 (กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, 2552) สามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จำนวน 54 ราย

แหล่งที่มาของข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกไม้กวอนอิมในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 54 ราย จากจำนวนทั้งหมด 62 ราย และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างตามแนววัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การปลูกไม้กวอนอิมของเกษตรกร และส่วนที่ 3 ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไม้กวอนอิม ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปลูกไม้กวอนอิม โดยแบบสอบถามจะมีลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบ

ปลายปิด (Close-Ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-Ended Question)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกไม้กวอนิม โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละ
3. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไม้กวอนิม โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยต่อไร่
 - ต้นทุนในการปลูกไม้กวอนิมของเกษตรกรผู้ปลูกไม้กวอนิมในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้แบ่งต้นทุนออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ต้นทุนในการปลูกไม้กวอนิมเริ่มแรก ต้นทุนในการดูแลรักษา ต้นทุนในการเก็บไม้กวอนิม และต้นทุนในการขนส่ง โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยต่อไร่
 - ต้นทุนในการปลูกไม้กวอนิมเริ่มแรก ประกอบด้วย ต้นทุนในการเตรียมปลูก ค่าต้นกล้า ค่าจ้างคนงานปลูก และการลงทุนในสินทรัพย์
 - ต้นทุนในการดูแลรักษาในแต่ละครั้ง ปีละ 3 ครั้ง ประกอบด้วย ค่าป้องกันโรคพืช ค่าปุ๋ย ค่ากำจัดวัชพืชและค่าสูบน้ำเข้าแปลง ผลตอบแทนจากการลงทุนทำฟาร์มโคนมคือ รายได้จากการจำหน่ายไม้กวอนิม โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยต่อไร่
 - ต้นทุนในการเก็บไม้กวอนิมในแต่ละครั้งเดือนละ 1 ครั้ง ประกอบด้วย เกษตรเป็นผู้เก็บเอง จ้างเก็บเป็นการเหมา จ้างเก็บโดยจ่ายค่าจ้างเป็นรายวันและจ่ายค่าจ้างเป็นรายเดือน
 - ต้นทุนในการขนส่งเดือนละ 1 ครั้ง
 - การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกไม้กวอนิม โดยใช้การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน โดยใช้วิธีการหาจุดคุ้มทุน ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) อัตรากำไรต่อต้นทุน อัตรากำไรต่อยอดขาย และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI)
4. การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกไม้กวอนิม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.56 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.90 ศึกษาถึงระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.00 มีสถานภาพสมรส จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.50 มีอาชีพหลักทำไร่ทำนา จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.40 ส่วนอาชีพที่เกี่ยวกับไม้กวานอิมส่วนใหญ่จะเน้นการปลูกไม้กวานอิมเพียงอย่างเดียวไม่ได้ทำการแปรรูปต่อ จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.90 แหล่งเงินทุนที่นำมาใช้ในการปลูกไม้กวานอิมส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืมธนาคาร/สหกรณ์ จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.90 และมีภาระหนี้สินมากกว่า 500,000 บาท จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.80

ส่วนที่ 2 การปลูกไม้กวานอิมของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกไม้กวานอิมในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ในการปลูกไม้กวานอิมน้อยกว่า 10 ไร่ จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.40 ซึ่งต้นกล้าไม้กวานอิมส่วนใหญ่ซื้อจากสวนทั่วไป จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.20 และเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมปลูกไม้กวานอิมสีเขียว จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.10

ส่วนที่ 3 ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไม้กวานอิมของเกษตรกร

ต้นทุนในการปลูกไม้กวานอิม

ต้นทุนในการปลูกไม้กวานอิมของเกษตรกรผู้ปลูกไม้กวานอิมในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้แบ่งต้นทุนออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ต้นทุนในการปลูกไม้กวานอิมเริ่มแรก ต้นทุนในการดูแลรักษา ต้นทุนในการเก็บไม้กวานอิม และต้นทุนในการขนส่ง โดยมีขนาดพื้นที่ในการเก็บข้อมูล จำนวน 645.75 ไร่

ต้นทุนในการปลูกไม้กวานอิมเริ่มแรก ประกอบด้วย ต้นทุนในการเตรียมปลูก ค่าต้นกล้า ค่าจ้างคนงานปลูก และการลงทุนในสินทรัพย์ มีต้นทุนทั้งหมด 34,079,472 บาท โดยมีต้นทุนเฉลี่ย 52,775.02 บาทต่อไร่ มีต้นทุนเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 7,539.29 บาทต่อไร่ต่อปี

ต้นทุนในการดูแลรักษาในแต่ละครั้ง ประกอบด้วย ค่าป้องกันโรคพืช ค่าปุ๋ย ค่ากำจัดวัชพืชและค่าสูบน้ำเข้าแปลง มีต้นทุนทั้งหมด 1,524,976.00 บาท โดยมีต้นทุนเฉลี่ย 2,361.56 บาทต่อไร่ต่อปี โดยเกษตรกรจะทำการดูแลรักษาปีละ 3 ครั้ง ดังนั้น ต้นทุนเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 7,084.68 บาทต่อไร่ต่อปี

ต้นทุนในการเก็บไผ่กวอนอิมในแต่ละครั้ง ประกอบด้วย เกษตรกรเป็นผู้เก็บเอง จ้างเก็บเป็นการเหมา จ้างเก็บโดยจ่ายค่าจ้างเป็นรายวันและจ่ายค่าจ้างเป็นรายเดือน มีต้นทุนเฉลี่ย 97.90 บาทต่อไร่ต่อปี โดยเกษตรกรจะทำการเก็บไผ่กวอนอิมเดือนละครั้ง ดังนั้น ต้นทุนเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 1,174.80 บาทต่อไร่ต่อปี

ต้นทุนในการขนส่งในแต่ละครั้ง มีต้นทุนเฉลี่ย 228.81 บาทต่อไร่ต่อปี โดยเกษตรกรจะทำการขนส่งเดือนละครั้ง ดังนั้น ต้นทุนเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 2,745.72 บาทต่อไร่ต่อปี

ผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวอนอิม

ผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวอนอิมของเกษตรกรผู้ปลูกไผ่กวอนอิมในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย คือ รายได้จากการขายไผ่กวอนอิม เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,390,100 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 2,152.69 บาทต่อไร่ต่อปี ดังนั้น รายได้เฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 25,832.28 บาทต่อไร่ต่อปี และมีกำไรสุทธิเฉลี่ยปีละ 7,287.79 บาทต่อไร่

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวอนอิม

การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวอนอิมของเกษตรกรผู้ปลูกไผ่กวอนอิมในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน โดยใช้วิธีการหาจุดคุ้มทุน ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) อัตรากำไรต่อต้นทุน อัตรากำไรต่อยอดขาย และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) ดังนี้

จากการคำนวณหาจุดคุ้มทุน พบว่า เกษตรกรจะต้องปลูกไผ่กวอนอิมให้ได้ผลผลิต 0.51 ต้นต่อไร่ จึงจะคุ้มทุนพอดี หมายความว่า หากเกษตรกรปลูกต้นกล้าไผ่กวอนอิม 1 ไร่ 20,000 ต้น จุดคุ้มทุนจะอยู่ที่ 10,200 ต้น

จากการคำนวณระยะเวลาคืนทุน พบว่า เกษตรกรจะต้องปลูกไผ่กวอนอิมที่ระยะเวลา 7 ปี 24 วัน ถึงจะได้รับเงินคืนทุน

จากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในการปลูกไม้กวานอิมเฉลี่ยต่อไร่ พบว่า มีอัตรากำไรต่อต้นทุนเท่ากับ 39.30% อัตรากำไรต่อยอดขายเท่ากับ 28.21% และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) 13.81%

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกไม้กวานอิม

ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกไม้กวานอิมของเกษตรกรผู้ปลูกไม้กวานอิมในตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.76$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า ด้านที่มีปัญหาในการปลูกไม้กวานอิมสูงสุด ได้แก่ ด้านการปลูก ($\bar{X}=1.92$) รองลงมาคือด้านต้นทุนและค่าใช้จ่าย ($\bar{X}=1.81$) และด้านผลผลิตและการแปรรูป ($\bar{X}=1.55$) ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคด้านการปลูกในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.92$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาด้านภัยธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$) รองลงมาคือด้านฤดูกาลมีผลต่อการเจริญเติบโตของไม้กวานอิมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.93$) และด้านการขยายของโรคและแมลงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.93$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดคือ คุณภาพดินที่ไม่เหมาะสม ($\bar{X}=1.31$)

ปัญหาและอุปสรรคด้านต้นทุนและค่าใช้จ่ายในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.81$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการนำไม้กวานอิมมาแปรรูป (กรณีมีการแปรรูป) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.19$) รองลงมาคือด้านราคาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกไม้กวานอิมมีราคาสูงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.17$) และด้านค่าแรงงานในการจ้างคนงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.93$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายในการขนส่งไม้กวานอิมออกจำหน่ายในประเทศ ($\bar{X}=1.28$)

ปัญหาและอุปสรรคด้านผลผลิตและการแปรรูปในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.55$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาด้านการแปรรูปไม้กวานอิมเป็นไม้ตัดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.50$) รองลงมาคือด้านการแปรรูปไม้กวานอิมเป็นไม้พุ่มอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.40$) และด้านการแปรรูปไม้กวานอิมเป็นไม้สานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.36$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดคือ ราคาผลผลิตไม่เป็นธรรม ($\bar{X}=1.33$)

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกรตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41-50 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนปลาย มีสถานภาพสมรส มีอาชีพหลักทำไร่นา ส่วนอาชีพที่ทำเกี่ยวกับไผ่กวนอิมจะทำการปลูกไผ่กวนอิมเพียงอย่างเดียวไม่ได้ทำการแปรรูป มีแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมธนาคาร/สหกรณ์ มีภาระหนี้สินมากกว่า 500,000 บาท

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่า พื้นที่ในการปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกรส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่น้อยกว่า 10 ไร่ โดยการรับต้นกล้ามาจากการซื้อจากสวนทั่วไป และนิยมปลูกไผ่กวนอิมสีเขียวเพียงอย่างเดียว

3. ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวนอิม

3.1 ต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่

จากผลการศึกษา พบว่า การลงทุนปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกรมีต้นทุนรวมเฉลี่ย 18,544.49 บาทต่อไร่ ประกอบด้วย ต้นทุนในการปลูกไผ่กวนอิมเริ่มแรกเฉลี่ย 7,539.29 บาทต่อไร่ ต้นทุนในการดูแลรักษาเฉลี่ย 2,361.56 บาทต่อไร่ ต้นทุนในการเก็บไผ่กวนอิมเฉลี่ย 1,174.80 บาทต่อไร่ และต้นทุนในการขนส่งเฉลี่ย 2,745.72 บาทต่อไร่

3.2 ผลตอบแทนในการปลูกไผ่กวนอิม

จากผลการศึกษา พบว่า การลงทุนปลูกไผ่กวนอิมของเกษตรกรให้รายได้เฉลี่ย 25,832.28 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 7,287.79 บาทต่อไร่ มีจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 0.51 มีระยะเวลาคืนทุนอยู่ที่ 7 ปี 24 วัน มีอัตรากำไรต่อต้นทุน 39.30% อัตรากำไรต่อยอดขาย 28.21% และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) 13.81%

4. ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกไม้กวานอิม

จากผลการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกไม้กวานอิมของเกษตรกร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ปัญหาและอุปสรรคด้านการปลูกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านต้นทุนและค่าใช้จ่าย และด้านผลผลิตและการแปรรูป ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากสรุปผลการศึกษา มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ต้นทุนในการปลูกไม้กวานอิม ประกอบด้วย 4 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ต้นทุนในการปลูกไม้กวานอิมเริ่มแรก ต้นทุนในการดูแลรักษา ต้นทุนในการเก็บไม้กวานอิม และต้นทุนในการขนส่ง ซึ่งต้นทุนที่สูงที่สุดคือต้นทุนในการปลูกไม้กวานอิมเริ่มแรก ประกอบด้วย ค่าต้นกล้า ค่าแรงในการปลูก และการลงทุนในสิทธิประโยชน์ เนื่องจากเป็นการลงทุนในต้นกล้าและเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร จึงมีการลงทุนที่สูงแต่เป็นการลงทุนครั้งเดียว ซึ่งต้นทุนที่สูญเสียไปนั้นจะให้ประโยชน์แก่เกษตรกรในอนาคตแบบระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง ต้นทุนของอนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์ (2552) ที่ได้ให้ความหมายของต้นทุนไว้ว่า ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้นอาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรือในอนาคตก็ได้ เมื่อต้นทุนใดที่เกิดขึ้นแล้ว และกิจการได้ใช้ประโยชน์ไปทั้งสิ้นแล้ว ต้นทุนนั้นก็จะเป็น “ค่าใช้จ่าย” ดังนั้นค่าใช้จ่าย จึงหมายถึง ต้นทุนที่ได้ให้ประโยชน์และกิจการได้ใช้ประโยชน์ทั้งหมดไปแล้วในขณะนั้นและสำหรับต้นทุนที่กิจการสูญเสียไปแต่จะให้ประโยชน์แก่กิจการในอนาคตเรียกว่า “สิทธิประโยชน์”

2. ผลตอบแทนในการปลูกไม้กวานอิม การลงทุนปลูกไม้กวานอิมของเกษตรกรได้กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี 7,287.79 บาทต่อไร่ ซึ่งเมื่อนำกำไรสุทธิจากการปลูกไม้กวานอิมมาเทียบกับการปลูกพืชชนิดอื่นตามสำนักงานเกษตรแห่งชาติปี 2560 กำไรสุทธิจากการปลูกไม้กวานอิมถือว่าต่ำกว่าพืชชนิดอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรอาจจะไม่มีความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิต ตลอดจนการประสบปัญหาภัยธรรมชาติ อาทิเช่น น้ำท่วม พายุ จึงทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดต่ำลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

1. เนื่องจากเกษตรกรมีการลงทุนเริ่มแรกในการปลูกไม้กวานอิมที่สูงมาก เกษตรกรจึงควรพิจารณาหาแนวทางเพื่อลดต้นทุน จึงจะทำให้มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น ซึ่งเกษตรกรอาจจะทำการเพาะต้นกล้าเองเพื่อช่วยลดต้นทุน

2. เนื่องจากเกษตรกรยังไม่สามารถผลิตผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ดังนั้นเกษตรกรจึงควรหาแนวทางเพื่อเพิ่มผลผลิตและผลิตผลผลิตให้มีความสม่ำเสมอ ซึ่งอาจต้องเพิ่มการดูแลรักษาให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้ต้นทุนในการปลูกไผ่กวนอิมเริ่มแรกสูงกว่าต้นทุนอื่น
2. ควรศึกษาวิธีการเพิ่มผลผลิตในการปลูกไผ่กวนอิมเพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร

เอกสารอ้างอิง

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
ซึ้งช่องรวย. (2560). *ไผ่กวนอิม ไม้มงคล รวมทั้งคนซื้อ-ขาย*. สืบค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2560 จาก : <http://www.xn--72cfa1hey3b0dtji.com/content/2862>